

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Bedensel/ Kinestetik Zekâsı ile Akademik Başarılarının İncelenmesi

Examining the Relationship between Physical/Kinesthetic Intelligence and Academic Successes of Physical Education and Sport Students

Hande BABA KAYA, Gizem KARAKAŞ, Simge GİZDEM

ORJİNAL ARAŞTIRMA

ORIGINAL RESEARCH

Hande BABA KAYA¹
Gizem KARAKAŞ¹
Simge GİZDEM¹

¹ Sakarya Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Yazışma Adresi/Correspondence:
Hande BABA KAYA
Sakarya Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Sakarya, TÜRKİYE/TURKEY
handebaba@sakarya.edu.tr
gdogduay@sakarya.edu.tr
simge.gizdem@hotmail.com

Geliş Tarihi/Received: 07/05/2015
Kabul Tarihi/Accepted: 13/07/2015

ISSN: 2149-1046
Celal Bayar Üniversitesi ©
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet:

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bedensel/kinestetik zekâ alanlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi ve akademik başarı arasındaki ilişkisinin belirlenmesidir. Çalışmaya Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören 60 kadın ve 103 erkek olmak üzere toplam 163 öğrenci ($\bar{X}_{\text{yaş}} = 22.90 \pm 1.68$) ($\bar{X}_{\text{notortalama}} = 2.61 \pm 0.48$) gönüllü olarak katılmıştır. Öğrencilerden 80'si (%49.1) üçüncü sınıfa devam ederken, 83'ü (%50.9) ise son sınıfta okumaktadır. Çalışmanın amaçları doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Gardner (1983) tarafından geliştirilen ve Seber (2001) tarafından tekrar revize edilen Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Ölçeği'nin Bedensel/Kinestetik Zekâ Alanı kullanılmıştır. Elde edilen verilere betimsel istatistiksel işlemler (aritmetik ortalama ve standart sapma) uygulandıktan sonra bedensel/kinestetik zeka ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemek için pearson korelasyon analizi, değişkenler arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla da Independent Samples T-test analizleri yapılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi olarak 0.05 kullanılmıştır. Yapılan pearson korelasyon analizleri incelendiğinde bedensel/kinestetik zeka ile akademik başarı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Katılımcıların cinsiyet, sınıf ve spor türü değişkenine göre bedensel/kinestetik zekâları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Anahtar Kelimeler: Bedensel/Kinestetik Zekâ, Akademik Başarı, Beden Eğitimi, Spor.

Abstract:

The purpose of the study is to investigate the relationship between academic success and physical/kinesthetic intelligence zone of physical education and sports student. The sample of the study consists of totally 163 students ($\bar{X}_{\text{age}} = 22.90 \pm 1.68$) ($\bar{X}_{\text{markaverage}} = 2.61 \pm 0.48$). The students were chosen from third and fourth grades (60 women and 103 men) of Sakarya University Physical Education and Sports teaching department, training department, sport management and recreation department. While 80 (%49.1) students were chosen from third grades, 83 (%50.9) were chosen from fourth grades. Personal information form prepared by the researchers for the purposes of the study. Self-Assessment Scale in Multiple-Intelligence Fields, which was formed by Gardner (1983), was used in the study. Turkish adaptation of the scale was done by Seber (2001). In the scale physical/kinesthetic intelligence zone was used. After applying descriptive statistical procedures (mean and standard deviation) to the obtained data, a correlation analysis to determine the relationship between physical/kinesthetic intelligence and academic success and Independent Samples T-test to determine the differences between variables was done. Significance level was determined as 0.05. When examining the correlation analysis a significant correlation was found between academic success and positive physical/kinesthetic intelligence ($p < 0.05$). No significances differences were found among participants in physical/kinesthetic intelligence in terms of gender and grade ($p > 0.05$).

Keywords: Physical/Kinesthetic Intelligence, Physical Education, Academic Successes, Sport

On beş-yirmi yıl öncesine kadar zekâ dendiğinde akla gelen sadece hafıza, ilişkilendirme ve problem çözme gibi bilişsel süreçlerdi. Buna bağlı olarak zekâ ölçümleri de bilişsel yetenek ve becerilerin değerlendirilmesine dayanıyordu (Batlaş, 2006). Gardner IQ' nün tek bir standart faktör olarak kabul edildiği zekâ anlayışının, zekâ gibi karmaşık bir kavramın değerlendirilmesinde “mikroskobik” bir yaklaşım olduğunu ifade etmektedir (Çakar ve Arbak, 2004). Wechsler ve Thorndike gibi araştırmacılar zekânın bilişsel olmayan boyutuna, bu boyutun uyum sağlama ve başarı için önem taşıdığına dikkat çekti. Ancak klasik bilişsel zekâ görüşüne ciddi anlamda karşı çıkan Gardner, tek başına akademik zekânın olmadığını ve zekânın sekiz temel boyutu olan geniş bir yetenekler yelpazesi olduğunu öne sürmüştür. Bunları da sözel zekâ, mantıksal-sayısal zekâ, bedensel/kinestetik zekâ, mekânsal zekâ, müzik zekâsı, kişiler arası zekâ, kişinin içsel zekâsı (intro personal) olarak tanımlamıştır (Batlaş, 2006).

Howard Gardner, 1983 yılında ortaya attığı çoklu zekâ kuramıyla zekâ konusundaki tartışmalara yeni bir boyut getirmiştir. Gardner'a göre zekâ, bir kişinin bir veya daha fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerisi ve çözüme kavuşturulması gereken yeni veya karmaşık yapıları keşfetme yeteneğidir (Saban, 2001).

Çoklu zekâ kuramına göre sağlıklı bir birey sekiz zekânın hepsine sahiptir fakat hepsine aynı düzeyde sahip değildir. Birey bir problemle karşılaştığında daha çok baskın zekâsını kullanarak çözüme ulaşmaya çalışır. Ancak zekâlar kendi aralarında bir uyum içinde çalışırlar (Temiz, 2007).

Zekâ testlerinden yüksek puan alan öğrencilerin başarılı, düşük puan alan öğrencilerin başarısız olarak etiketlenmeleri doğru değildir. Çünkü zekâ ve başarı birbirlerinden farklı kavramlardır. Bireylerin hemen hepsi değişik yeteneklerini ortaya koyarak başarıyı yakalayabilirler. Önemli olan bireylerdeki gizli kalmış yetenekleri ortaya çıkarmaktır (Kuru, 2001). Bu konu için gelecek nesil öğretmenlerin çoklu zekâ teorisini beden eğitimi derslerinde kullanmaları kendi alanlarına yönelik olarak yaratıcılıklarını arttırması ve yeni materyalleri de derslerine sokmaları açısından kendilerine yardımcı olacağı düşünülmektedir (Çinkılıç ve Soyer, 2013).

Gardner (1983) bu zekâ alanlarının gelişimine kalıtım etki ettiği gibi çevrenin de destekleyici ve engelleyici bir etken olduğunu belirtmiştir. Bireyin sahip olduğu kaynaklar, yaşadığı toplumun kültürel değerleri, coğrafi şartlar, ailenin durumu ve bireyin içinde bulunduğu durumlar zekâ alanlarının gelişmesine etki etmektedir. Bireyin hayattaki başarısı için baskın olan çoklu zekâ alanının geliştirilmesi önem taşımaktadır. Hareketli çocukların ev ve sınıf ortamında kısıtlanması ya da hiperaktif gibi etiketler yapıştirilmesi kinestetik zekâlarının gelişmesinde engelleyici rol oynamaktadır. Sınıf öğretmenleri tarafından beden eğitimi ders saatlerinde matematik, sosyal bilgiler vb dersleri işlenmesi, beden eğitimi dersinden daha önemli olduğunun vurgulanması ve beden eğitimi ders saatlerinin, dersin amaçları dışında kullanılması sonucunda çocuğun bedensel/kinestetik zekâsının körelmesi kaçınılmaz olacaktır (Kuru, 2001).

Çoklu zekâ kuramına göre çocukların sahip oldukları zekâ alanlarının profilleri ortaya çıkarılması, ama bu zekâ alanlarının güçlü veya zayıf gibi sıfatlarla nitelendirilmemesi gerekir. Eğer çocuk böyle nitelendirilmeye tabi tutulursa zayıf tabir edilen zekâ alanını geliştirme fırsatı bulamayabilir. Oysaki bu teoriye göre çocuklara baskın olan zekâ alanlarını kullanmalarının yanı sıra diğer zekâ türlerini de kullanma fırsatı verildiğinde çocuklar daha az baskın olan zekâ

alanlarını da geliştirebilirler.

Gardener'ın çoklu zekâ kuramının bir parçası olan bedensel/kinestetik zekâ boyutu hareketlerle, jest ve mimiklerle kendini ifade etme, beyin ve vücut koordinasyonunu etkili bir biçimde kullanabilme becerisidir (Vural, 2005). Bedensel zekâ alanı bir bireyin bir problemi çözmek, bir model inşa etmek veya bir ürün meydana getirmek için vücudun belli organlarını kullanabilme kapasitesidir. Bedensel/kinestetik zekâ alanı koordinasyon, denge, güç, esneklik ve hız gibi bazı fiziksel yetenekleri ve bu yeteneklerin hepsinin bir arada işlenmesini sağlayan devinimsel nitelikteki bazı özel becerileri de içermektedir (Saban, 2003).

Fiziksel dünyamızda var olmamızın ve dış dünyayı bilmemizin temelinde bu zekâ alanı yatmaktadır. Dış dünyada olup biteni gözleyerek, diğerlerinin hareketlerini taklit ederek, diğerleriyle etkileşim kurarak ve nesnelere dokunarak öğreniriz. Diğer insanlarla beden dili ile iletişim kurarak, onların hareketlerini taklit ederek ve çok değişik yollarla etkileşime girerek haberleşiriz. Bedensel kinestetik zekâ, bireylerin fikirlerini ve duygularını ifade etmeleri için bütün bedenini becerikli bir şekilde kullanması ve bir takım şeyler üretirken ellerini çok iyi kullanmasıdır. Bu zekâ alanı özel yetenekler içerir: Koordinasyon, denge, esneklik, hız, dokunma yeteneği bedensel kinestetik zekânın içerdiği bazı özel yetenekler arasında sayılabilir (Kuru, 2001). Kinestetik zekânın gelişimi yalnızca vücut koordinasyonunun etkinliğini artırma anlamında değil, etkili düşünme stratejileri kullanarak vücut ve zihin koordinasyonunu birleştirmede de bireylere yardımcı olmaktadır (Yavuz, 2004).

Beden, dünyadaki yapay nesnelere farksız, basit bir makine olmanın ötesindedir. Aynı zamanda bireyin kendisini, en kişisel duygularını ve arzularını algılamasının bir aracı, benzersiz insani özelliklerinden dolayı da, başkalarında farklı tepkiler uyandıran bir bütünlüktür (Gardner, 1983). Bedensel/kinestetik zekâsı güçlü olan bir öğrencinin bir veya birden fazla sportif faaliyette başarılı olması, bir yerde uzun süre kaldığında hareket etmeye ve kıvılcılamaya ihtiyaç duymaması, koşmayı, sıçramayı ve benzeri fiziksel hareketleri yapmayı sevmesi, el becerisi gerektiren etkinliklerde başarılı olması gibi özellikleri göstermesi beklenir (Saban, 2004). Bu özelliklerin yanında bedensel/kinestetik zekâsı baskın öğrencilerin bazı zayıf yanları da vardır. Okumayı çok sevmemek, uzun süre oturmaktan hoşlanmamak ve kendi öğrenme tarzlarına uymayan konuları algılamakta zorlanmak bunlardan bazılarıdır. Farkında olarak veya olmayarak etrafındaki insanlara ve nesnelere dokunma ihtiyacı hissederler. Özellikle bedensel/kinestetik zekâsı baskın öğrenciler, klasik sözel sunuşlarla işlenen ders ortamlarında dikkatlerini konuya vermede zorlanırlar ve öğrenme sürecine katılmadıkları için kendilerine ekstra uğraşlar bulurlar. Sonuç olarak da eğitim ve öğretim sürecinden en çabuk kopan öğrenciler çoğu zaman bedensel/kinestetik zekâsı baskın öğrencilerdir denilebilir (Yavuz, 2004).

Beden eğitimi ve sporun var olduğu her alanda bedensel/kinestetik zekânın varlığı yadsınamaz (Baba ve Güçlü, 2015). Koordinasyonun, dengenin ve sportif becerilerin önemli olduğu bu okullarda verilen derslerin uygulamalı olarak bedensel/kinestetik zekâ ile doğrudan ilişkili olduğu düşünüldüğünde beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik başarıları ve bedensel/kinestetik zekâları arasında doğru orantılı bir ilişki olması beklenmektedir.

Bedensel/kinestetik zekânın düzeyi tüm bireylerde değişmekle birlikte beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerinde yoğun olarak varlığı hissedilmektedir. Ancak bu zekâ türünün uygulamalı ve teorik dersler ile birlikte öğrencilerin not ortalamalarına, eğitim hayatlarına kısacası

akademik başarılarına nasıl etki ettiği merak konusudur. Bu nedenle uygulamalı derslerle birlikte yoğun olarak teorik derslerle akademik yaşantılarını sürdüren beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bedensel/kinestetik zekâ alanlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi ve akademik başarı arasındaki ilişkisinin belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Modeli

Öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ düzeylerinin çeşitli değişkenlerle ortaya konmasını belirlemeye yönelik yapılan çalışmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama yöntemi var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2007).

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmaya 2014–2015 eğitim öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği, Rekreasyon bölümlerinde üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören 60 kadın ve 103 erkek olmak üzere toplam 163 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu; öğrencilerin cinsiyeti, sınıfı, bölümü, spor türü, yaşı ve akademik başarı notunu belirlemeye yönelik soruları içermektedir. Akademik başarının ölçütü olarak öğrencilerin genel not ortalamaları ele alınmıştır.

Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin çoklu zekâ alanlarındaki dağılım düzeylerini belirlemek amacıyla Gardner (1983) tarafından geliştirilen ve Seber (2001) tarafından revize edilerek geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış olan “Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek 80 sorudan oluşmaktadır. 8 zekâ kuramı ve her zekâ kuramını ölçmeye yönelik 10 soru bulunmaktadır. Araştırma için sadece bedensel/kinestetik zekâyı ölçen sorular (5, 13, 21, 29, 37, 45, 53, 61, 69, 77) ile çalışılmıştır. Maddeler beşli dereceleme sistemine göre hazırlanmış ve “0=Bana hiç uygun değil; 1=Bana çok az uygun; 2=Bana kısmen uygun; 3=Bana oldukça uygun; 4=Bana tamamen uygun” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin puanlarının değerlendirilmesinde Saban'ın (2001) verdiği profil listesinden yararlanılmıştır. Ölçek maddelerinde her bir öğrenci için bedensel/kinestetik zekâ alanındaki toplam puanlar elde edilerek analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçekten en fazla toplam 40 puan alınabilmektedir. Puan aralığı 40-32 çok gelişmiş düzeyini belirtirken, 31-24 puan arası gelişmiş, 23-16 puan arası orta düzeyde gelişmiş, 15-8 puan arası biraz gelişmiş ve 7-0 puan arası gelişmemiş zeka düzeyini ifade etmektedir (Berkant ve Ekici, 2007).

Verilerin Analizi

Akademik başarı ölçütü olarak öğrencilerin genel not ortalamaları ele alınmıştır. Elde edilen verilere SPSS 17.0 programında betimsel istatistiksel işlemler (aritmetik ortalama ve standart sapma) uygulandıktan sonra değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi ve değişkenler arasındaki farklılıklarını tespit etmek amacıyla Independent Samples T-testi uygulanmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi olarak 0.05 kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Değişkenlere Ait Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	60	36.8
	Erkek	103	63.2
Sınıf	3.sınıf	80	49.1
	4.sınıf	83	50.9
Bireysel/Takım Sporları	Bireysel sporlar	76	46.6
	Takım sporları	87	53.4
	Az gelişmiş	-	-
Bedensel/Kinestetik Zekâ	Biraz gelişmiş	6	3.7
	Orta düzeyde gelişmiş	35	21.5
	Gelişmiş	93	57.1
	Çok gelişmiş	29	17.8

Tablo1’de görüldüğü üzere, katılımcıların %36.8’si kadın, %63.2’si ise erkektir. Katılımcıların %49.1’i üçüncü sınıfa devam ederken, %50.9’u dördüncü sınıfta okumaktadır. %46.6’sı bireysel sporlarla, %53.4’ü ise takım sporlarıyla uğraşmaktadır ve %57.1’lik oranla gelişmiş zeka düzeyine sahip öğrencilerin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2: Katılımcıların Genel Not Ortalamalarına Ait Dağılımlar

	n	Min	Maks	\bar{X}	S.S.
Genel Not Ortalama	163	1.50	3.95	2.61	.48

Tablo 2’de katılımcıların akademik başarılarının baz alındığı genel not ortalamalarına bakıldığında en düşük not ortalamasının 1.50 ve en yüksek not ortalamasının ise 3.95 olduğu ve akademik başarının ise $\bar{x}=2.61\pm.48$ ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Akademik Başarılarıyla Bedensel/Kinestetik Zekâ Arasındaki İlişki

	Akademik Başarı	Bedensel/Kinestetik Zekâ
Akademik Başarı	r	1
Bedensel/Kinestetik Zekâ	r	.176*

*(p<0.05).

Tablo 3'teki Pearson korelasyon sonuçları incelendiğinde, akademik başarının ölçütü olarak ele alınan öğrencilerin genel not ortalamaları ile bedensel/kinestetik zeka arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür ($r = .176$; $p < 0.05$).

Tablo 4. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Bedensel/Kinestetik Zekâ Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	sd	t	p
Bedensel/Kinestetik Zekâ	Kadın	60	3.83	.82	103.60	-.710	.479
	Erkek	103	3.92	.66			

Cinsiyete göre öğrencilerin bedensel/kinestetik zeka düzeylerinin karşılaştırıldığı Tablo 4'te kadınların bedensel/kinestetik zeka düzeyleri ($\bar{X} = 3.83 \pm .82$) ile erkeklerin bedensel/kinestetik zeka düzeyleri ($\bar{X} = 3.92 \pm .66$) arasında t-testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır [$t_{(103,60)} = -.710$; $p = .479 > 0.05$].

Tablo 5. Sınıflara Göre Öğrencilerin Bedensel/Kinestetik Zekâ Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Sınıf	n	\bar{X}	SS	sd	t	p
Bedensel/Kinestetik Zekâ	3.	80	3.93	.73	161	.824	.411
	4.	83	3.84	.72			

Tablo 5'te, sınıflara göre öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ düzeyleri karşılaştırılmıştır. Buna göre, üçüncü sınıfa devam eden öğrenciler ($\bar{X} = 3.93 \pm .73$) ile dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin ($\bar{X} = 3.84 \pm .72$) bedensel/kinestetik zekâ düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir [$t_{(161)} = .824$; $p = .411 > 0.05$].

Tablo 6. Spor Türü Değişkenine Göre Öğrencilerin Bedensel/Kinestetik Zekâ Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Spor Türü Değişkeni	n	\bar{X}	SS	sd	t	p
Bedensel/Kinestetik Zekâ	Bireysel Sporlar	76	3.89	.75	161	.084	.933
	Takım Sporları	87	3.88	.70			

Tablo 6'da spor türü değişkenine göre öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ düzeyleri karşılaştırıldığında, bireysel sporlarla uğraşan öğrenciler ($\bar{X} = 3.89 \pm .75$) ile takım sporlarıyla uğraşan öğrenciler ($\bar{X} = 3.88 \pm .70$) arasında bedensel/kinestetik zekâ düzeylerinde t-testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür [$t_{(161)} = .084$; $p = .933 > 0.05$].

TARTIŞMA

Yapılan çalışmada bedensel/kinestetik zekâ ile akademik başarı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Çalışmayı destekler nitelikte Baba ve Güçlü (2015) beden eğitimi ve spor yüksekokulları arasında yaptıkları çalışmada akademik başarı ile bedensel/kinestetik zekâ arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında kinestetik zekâyı geliştirecek dersler yoğunlukta olduğundan ve bu okulları kazanan öğrencilerin bazı özellikleri (koordinasyon, koşu vb.) test edilerek okula alındıklarından dolayı bu öğrencilerin kinestetik zekâlarının yüksek olmasının ve kinestetik zekâsı yüksek olan öğrencilerin akademik başarısının da yüksek olmasının beklendiğini belirtmişlerdir (Baba

ve Güçlü, 2015). Kul ve ark.'da (2014) beden eğitimi ve spor yüksekokulu sınavını kazanan adayların, kazanamayan adaylara göre bedensel/kinestetik zekâ alanı açısından daha yüksek ortalama puanlarına sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Kiremitçi ve Canpolat (2014) da beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sahip oldukları zekâ alanları dikkate alındığında, en yüksek ortalamaya bedensel/kinestetik zekâ alanında sahip olduklarını tespit etmişler ve öğrencilerin spor geçmişine sahip olduklarından dolayı bunun beklenen bir sonuç olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde Türkçe öğretmenliği öğrencilerine yapılan zekâ türleri ve akademik başarı arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada öğretmenlerin sözel-dilsel zekâları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır (Eyyam, Meneviş ve Doğruer, 2010). Bu sonuçlardan yola çıkıldığında öğrencilerin mesleğin gerektirdiği zekâ türüne sahip oldukları sonucuna varılabilir. Sosyal gözlem evinde 14 hafta boyunca uygulanan rekreasyon etkinlikleri ön test ve son test analizleri sonucu çocukların duygusal zekâlarında ve akademik başarılarında anlamlı farklılık bulunurken duygusal zekâ ile akademik başarıları arasında da pozitif bir ilişki tespit edilmiştir (Nagla ve Kawther, 2014). Çoklu zekâ öğretim uygulamalarının akademik başarı üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmada, yetenek alanında yapılan çalışmaların akademik başarıyı arttırdığı ve çoklu zekâ öğretim uygulamalarının akademik başarı üzerinde olumlu bir etkisinin bulunduğu ortaya konmuştur (Yurt ve Polat, 2015). Beden eğitimi derslerinde çoklu zekâ teorisinden yararlanmanın öğretmen adaylarının başarıları üzerine olumlu etkiye sahip olduğu söylenmektedir (Çinkılıç ve Soyer, 2013). Çalışmalar doğrultusunda zekâ ile akademik başarı arasındaki ilişkinin pek çok araştırmacı tarafından çalışıldığı görülmektedir. Araştırmalarda kullanılan yöntemler, teknikler ve ölçme araçları farklılık gösterse de, zekâ ile akademik başarı arasında yüksek derecede ve anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konmuştur (Kaya ve Oğurlu, 2015) ve elde edilen sonuçların bu çalışmayla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Bedensel/kinestetik zekâ cinsiyetlere göre incelendiğinde kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Neville'in (2000) yaptığı çalışmada 3, 7 ve 11. sınıflarda okuyan öğrenciler ile çalışılmış ve çoklu zekâ alanları cinsiyete göre karşılaştırıldığında kadın ve erkek sporcuların bedensel/kinestetik zekâ alanına ait puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yenice ve Aktamış (2010) sınıf öğretmeni adaylarına yönelik yaptıkları çalışmada bedensel/kinestetik zekâ alanına ait cinsiyet farklılıklarına rastlamamıştır. Kahraman ve Bavlı (2014), Çinkılıç ve Soyer (2013), Looi (2005), Azar (2006), Furnham ve Chamorro-Premuzic'in (2005) çalışmalarında bedensel/kinestetik zekâ alanına ait cinsiyet farklılıkları görülmemiştir. Kahraman ve Bulut Bedük (2014) üstün yetenekli öğrencilerle yapılan çalışmada; Güllü ve Tekin (2009) ise spor lisesi ve genel lise öğrencilerini karşılaştırdığı çalışmada bedensel/kinestetik zekânın cinsiyet değişkeninden etkilenmediği sonucuna varmışlardır. Tüm bu sonuçların, bu çalışmayı destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir. Fakat Tekin (2009) cinsiyet değişkenine göre; aktif olarak spor yapan öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık tespit ederken, spor yapan erkek öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ alanlarının ortalamasının spor yapan kadın öğrencilerinden fazla bulmuşlardır. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre bedensel zekâ, koordinasyon, denge, güç, hız, esneklik vb. gibi becerilerinin yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Tekin (2007)'in beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre çoklu zekâ alanlarını inceleyen çalışmada; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre bedensel/kinestetik zekâ alanlarını yüksek bulmuştur. Yıldız

(2010) çalışmasında, cinsiyet değişkenine göre, satranç oynayan erkek öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ alan ortalamalarını kız öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ alan ortalamalarından yüksek bulmuştur. Altınok (2008) ise bayanların bedensel/kinestetik zeka seviyelerini erkeklerin bedensel/kinestetik zeka seviyelerinden daha yüksek bulunmuştur. Bulunan sonuçlar bu çalışma bulguları ile paralellik göstermemektedir ve çalışmalara katılan kişilerin sahip oldukları bedensel/kinestetik zekâ düzeyine göre sonuçların etkilendiği düşünülmektedir.

Çalışmanın sınıf değişkeni açısından analiz sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin bedensel/kinestetik zekâ ölçeğinden aldıkları toplam puanlar arasında sınıfları bakımından anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Tekin'in (2007) beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre çoklu zekâ alanlarının incelenmesini amaçlayan çalışmasında sınıf değişkenine göre bedensel/kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yenice ve Aktamış (2010) ile Altınok da (2008) tüm sınıflar arasında bedensel/kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir sonuca ulaşmamıştır. Çalışmanın bu sonuçlar doğrultusunda literatürle desteklendiği görülmektedir.

Katılımcıların spor türü değişkenine göre bedensel/kinestetik zekâları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Bedensel/kinestetik zekâ bakımından takım sporları ve bireysel sporlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilen Altınok'un (2008) çalışmasında, bireysel sporlar ile uğraşan sporcuların takım sporları ile uğraşan sporculardan daha fazla bedensel/kinestetik zekâ düzeyine sahip oldukları bulunmuştur. Yine Tekin (2007) de bireysel sporla uğraşan beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının takım sporuyla uğraşan beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarına göre bedeni bir bütün ve bir parça olarak, (el, kol, parmak) bir problemin çözümünde, bir ürünün, performansın ortaya konmasında yüksek bedensel/kinestetik zekâyâ sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu çalışmada herhangi bir anlamlı farklılık olmamasının sebebinin çalışmalara katılan öğrencilerin farklı düzeylerde bedensel/kinestetik zekâyâ sahip olmasından ve bu çalışmaya katılan öğrencilerin aynı düzeylerde bedensel/kinestetik zekâyâ sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor yüksekokulunda yapılan bu çalışmada cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve spor türüne göre bedensel/kinestetik zekâ düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunamazken, bedensel/kinestetik zekâ ve akademik başarı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Çocuk yaşta gelişimi desteklenen bedensel/kinestetik zekânın ileride başarılı bir sporcu ya da spor adamı olma konusunda önemli bir faktör olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda ilköğretim ve ortaöğretim seviyesindeki çocuklar üzerinde de benzer araştırmalar yapılabilir ve fiziksel gelişimin hızlı olduğu bu yaşlarda yapılan araştırmalarla bedensel/kinestetik zekâyı güçlendirici çalışmaların yapılmasının gelecek nesillerin yararına olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Altınok, E. (2008). *Beden Eğitimi Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Çoklu Zeka Alanlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Azar, A. (2006). Lisede seçilen alan ve ÖSS alan puanları ile çoklu zekâ profilleri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 46: 157–174.
- Baba, H. ve Güçlü, M., (2015) The effect of the kinesthetic intelligence, the emotional intelligence and interior-exterior control college of the students in physical education and sport academy to their academic achievement. *The Online Journal of Recreation and Sport – January* 4(1)
- Batlaş, A. (2006). *Üstün Başarı, Remzi Kitabevi*, İstanbul.
- Berkant, H. G. & Ekici, G. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretiminde Öğretmen Öz-Yeterlik İnanç Düzeyleri İle Zeka Türleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1): 113-132.
- Çakar, U. ve Arbak, Y. (2004). Modern yaklaşımlar ışığında değişen duyu zekâ ilişkisi ve duygusal zekâ. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 23–48.
- Çinkılıç, İ. Ve Soyer F. (2013), *Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Alanları ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. *Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(1).
- Eyyam, R., Meneviş, İ. & Doğruer, N. (2010). Çoklu Zeka ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki, *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 11-13 November, Antalya, Turkey.
- Furnham, A. ve Chamorro-Premuzic, T. (2005). Estimating one's own and one's relatives multiple intelligence: A Study from Argentina. *The Spanish Journal of Psychology*, 8(1), 12-20
- Gardner, H. (1983). *Frames Of Mind The Theory Of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York.
- Güllü, M. & Tekin, M. (2009). Spor Lisesi Öğrencileri İle Genel Lise Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 3(3), 247-258.
- Kahraman, D. İ. Ve Bavlı, Ö. (2014). Üniversitenin Farklı Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zeka Alanlarının İncelenmesi. *International Journal of New Trends In Arts, Sports & Science Education*, 3(3).
- Kahraman, S. & Bulut Bedük, Ş. (2014). Üstün Yetenekli/Zekâlı 6., 7., 8. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Journal of Gifted Education Research*, 2(1), 58-73.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Kaya, F., & Oğurlu, Ü. (2015). Benlik Saygısı, Zekâ ve Akademik Başarı İlişkisi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 951-965.
- Kiremitçi, O. & Canpolat, A. M. (2014). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Üstbilişsel Farkındalık ve Problem Çözme Becerilerini Belirlemedeki Rolü. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 25 (3), 118–126.
- Kul, M., Bozkuş, T., Erol, Z. & Elçi, G. (2014). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Sınavlarında Kayıt Yaptırmaya Hak Kazanan Adaylar İle Hak Kazanamayan Adayların Çoklu Zekâ Alanların Karşılaştırılması Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Science Culture and Sport*. July: Special Issue 1.
- Kuru, E. (2001). Kinestetik Zeka ve Beden Eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2): 217-229.
- Loori, A. A. (2005). Multiple intelligences: A Comparative study between the preferences of males and females. *Social Behavior and Personality. Society for Personality Research*, 33(1), 77–88.
- Nagla, E. Ve Kawther, K. (2014). The Effect of Recreational Activities on Emotional Intelligence and Psychological Security Level and Their Relationship to the Level of Academic Achievement of the Juvenile Crime in the Eastern Region (Dammam) in Saudi Arabia. *Science, Movement and Health*, 14 (2): 243-250.
- Neville, A. L. (2000). *Native American Students' Self Perceptions Regarding Gardner's Multiple Intelligences*. Doktora Tezi, South Dakota State University, 51.
- Saban, A. (2001). Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim, Nobel Yayınları, Ankara.
- Saban, A. (2003). Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim, Nobel Yayınları, Ankara.
- Saban, A. (2004). Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim, Nobel Yayınları, Ankara.
- Seber, G. (2001). Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Tekin, M. (2007). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi, 5. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, Adana.
- Tekin, M. (2009). *Orta Öğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerden Spor Yapan ve Yapmayanlar Arasındaki Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanlarının Araştırılması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Temiz, N. (2007). Çoklu Zekâ Kuramı Okulda ve Sınıfta, Nobel Yayınları, Ankara.
- Vural, B. (2005). Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ, Hayat Yayıncılık, İstanbul.
- Yavuz, K. E. (2004). *0–12 Yaş Dönemi Çocuklarda Duygusal Zekâ Gelişimi*, Ceceli Yayınları, Ankara.
- Yenice, N. & Aktamış, H. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çoklu Zekâ Alanlarının Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. *Journal of Turkish Science Education*, 7(3), 86–99.
- Yıldız, M. (2010). İlköğretim 2. Kademesinde Okuyan Aktif Satranç Sporcularının Yaratıcılık ve Çoklu Zeka Alanlarıyla Olan İlişkilerinin Araştırılması, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yurt, E. & Polat, S. (2015). Çoklu Zekâ Öğretim Uygulamalarının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Journal of Social Studies Education Research*, 6(1), 84-122.